

SISZÁN TÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzészére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 198. szám.

Nagyvárad,

Kedd, 1912. szept. 3.

Magyar szó és magyar dal az iskolában.

A déli határszélhez közel, festői vidéken időztünk; ott hol a sötétlő fenyvesek aljában, ércben és szénben gazdag hegyek völgyei között többnyire idegen ajku a nép és ritka a magyar szó. Steierlak volt a főhadiszállásunk és ha nem mutatná ez a név s ha nem tudtuk volna is előre, hogy ezt a csinos, haladó városkát mintegy fálsház év előtt stájerek alapították: akkor is rájuk ismertünk volna sajátos arevonásairól, a nyelvükről, a jodlirozó stájer dalaikról, melyek oly furesán hangzanak itt a magyar bércék között.

Annál nagyobb volt a meglepetés, mikor ezen idegen nemzetiségű nép gyermekei tiszta magyar nyelven köszöntöttek, barátságosan magyarul beszélgettek velünk, a himnuszt és szózatot énekelték.

A legények, a nagy leányok még jodliroznak; a gyermekek pedig körbe forogva, játszadozva már magyar dalokat énekelnek és megnyilik előttünk a jövő képe, amikor ezek a magyar bércék csak magyar szót és magyar dalt visszhangzanak majd.

Ime a jó iskola hatása a magyarságra. Bár minden magyar iskola egy-egy vára, erős vára volna a mi szép magyar nyelvünknek, a mi gyönyörű dalainknak. Ilyen erős várakra szükségünk van. És pedig nemcsak a határszéleken; mindenütt szerte a hazában. Vagy nézzünk csak körül itt Váradon, hallgassuk a szót művelt társadalmunk ajkán, hallgassuk a palotáinkból kihangzó dalokat, vagy a suszterinasok utcai danáit... Bizony ezekben mind több az idegen elem, az idegen hang, az

idegen tartalom, mely a sziveket sem teszi magyarabbá. Itt is szükség volna olyan várakra.

A mi nyelvünkben is romlásnak indult az igazi magyar nyelvérzék és mind több idegen szót csusztatunk szinte hivalkodva őscink erőteljes, fejlődésre alkalmas nyelvébe.

Vajjon nem hibásak-e ebben az iskoláink? Vajjop a mi tanáraink, tanítóink kifogástalan tiszta magyarsággal beszélnek-e az iskolában, tanítsanak bár betűszámant, vagy kézügyességet, latint vagy testgyakorlást? És vigyáznak-e folytonos, éber, nagy figyelemmel a tanulók nyelvbéli kifejezéseire szó és mondat szerkesztésére? Adnak-e nekik elég időt, hogy leszokván a magukkal hozott magyartalanságokat, szabatosan, kerekdeden mondják el gondolataikat?

Sokan azt felelhetik ezen kérdésekre: „Nincs idő rá, zsufoltak az osztályok, sok az előirt tananyag; a tanuló beszélgetését nem érünk rá nyugodtan végig hallgatni.”

Van igazság az ilyen ellenvetésben. Nálunk kevés terembe temérdek tanulót zsufolnak össze. Így a tanulók ritkán felelhetnek s nincs mód rá, hogy jól begyakorolhassák a helyes magyar beszédet és írást. Hanem azért apostoli lelkesedéssel a mi viszonyaink között is csodákat lehetne művelni!

Mindenekelőtt a nyelvtani órákat kellene kiaknázni a magyar nyelv közvetlen érdekében. Az újabb tanítási tervezet ugyanis egészen gyakorlati irányú; ki is mondja, hogy nem a nyelvtan (gramatika) hanem maga a nyelv tanítandó, főleg a tanítás első éveiben: mégis, még most is sok elméleti szabállyal ter-

heljük a tanulót, ami nem jó módszer ahhoz, hogy megszeretessük vele az édes anyanyelvét.

Végre is az élet nem fogja tőle kérdezni, hogy a célhatározót milyen beszédrésszel lehet kifejezni, — azt azonban megkivánja tőle, hogy elérendő célja érdekében okosan, szabatosan, türgén fejezze ki magát írásban vagy szóban. De még a nemzeti műveltségnek sem feltétele a tömegek nyelvtani ismerete, hanem sokkal inkább a nagy tömegek tiszta, helyes magyar beszéde és írása. Ilyen pedig itt mifelénk nem mindennap hallható és látható.

A mult héten egy külföldi ur járt itt, aki nálunk hallott először magyar beszédet, de kijelentette, hogy neki nem tetszik. 1. mert énekelve beszélnek, 2. mert sok német és francia szót elferdítve használnak benne. Allítása fellázított ugyan, de be kellett ismernem, hogy ítélőtenek van alapja.

Az a külföldi ur a nagyváradai társaság beszédéről hozott ítéletet, már pedig itt mostanában nagyon divatosak a svermolás, spórolás, gardirozás, fetteorozás, grundirozás-hoz hasonló ferdítések és valami sajátos idegenszerű hanghordozás kezd lábra kapni; olyan, mely csakugyan énekszerű benyomást tesz és korántsem felel meg a magyar nyelv természetének.

Főleg a női társadalomban fel-tűnő ez, ami annál veszedelmesebb a nyelvünk tisztaságára, mert mi nők szeretünk sokat beszélni s a mi nyelvünk a jövő nemzedék nyelve (anyanyelv és nem atya-nyelv); azt a gyermek első táplálékával szivja magába, arra az anyáknak olyan irányító befolyásuk

Női divatszalon megnyitás!

A nagyérdemű hölgyközönség és a mélyen tisztelt vevőim szives tudomására hozom, hogy

Bémer-tér 1-ső szám alatt, I. emelet

fővárosi mintára berendezett női divatszalonot nyitottam. Állandó raktárt tartok bel- és külföldi szövetekből, felöltőkből és szőrmeárukból. — Teljes tisztelettel

Grünfeld Fülöp.

van, mint a következő nemzedék szokásaira, erkölcesre, érzésére és gondolkodására.

Ki tudja: az és nem a váradi asszonyok-leányok hibája-e, hogy a magyar dalt az idegen érzélgős, vagy tréfás; de nagyon sokszor szeméremsertő dalok kezdik kiszorítani; pedig jaj lenne nekünk, ha a magyar gyermek bölcsődala nem magyar dal volna többé; ha megszűnnék a magyar dal a magyar földnek, a magyar népnek, a magyar hazának szeretetét varázsolni ifjaink szívébe!

Bizony félreismerhetetlen ebben az irányban iskoláink nagy és fontos feladata.

Hát csak nyíljanak meg az iskolák kapui. Aradjon ki a nyitott kapukon a magyar szó és magyar dal zenéje, mert „nyelvében és dalában él a nemzet.”

Özv. D. Személyi Kálmáné.

Politikai hírek.

Somorján beszámolót mondott tegnap Sággy Gyula. Beszámolójához lekisérték sokan. Köztük Apponyi Albert gróf és Károlyi Mihály gróf. Sággy után Károlyi Mihály gr. nyilatkozott. Rosszalta, hogy Tisza gróf, a Ház elnöke Nagyszalontán beszédet mondott, holott a pártatlanság tiltja a politikai küzdelmekben való részvételtől. Nem látja különben sötétnek a helyzetet.

A béke akadálya, hogy a munkapárt a győző álláspontjára helyezkedett. Az ellenzék követeli Tisza és Lukács fejt, a demokratikus választójogot és addig nem nyugszik, míg a rend helyre nem áll. Apponyi Albert gróf konstatálja, hogy a helyzet változatlan. Hirdeti a legerősebb harcot, amely egyedüli eszköze a rend helyreállításának s amelytől visszariadni nem szabad. Az elkövetkező harcot élet-halálharcnak mondja. Tisza és Lukács távozását követeli. Utána Huszár Károly beszélt a választójogról. Határozati javaslatot fogadtak el s táviratban üdvözölték Kossuthot és Justhot.

Papp Zoltán tiszalöki beszámolóján Mezőssy Béla harcias beszédje keltett feltűnést. Hangsúlyozta az ellenzék egységét, elszántságát és kitartását. Új választást követel a mai választói rend alapján, bizik benne, hogy a nemzet feléjük nyújtja a győzelmi pálmát.

Munkapárti beszámolórol, Komáromból, Pápáról és Abaujszántóról érkezett tudósítás. Sárkány Ferenc tartotta beszámolóját s bár az ellenzék zavargást kezdett, Sárkány zajos tetszés közben mondhatta el beszédjét. Nyilatkozott a választói jog kérdéséről is. Az általánosság alapján áll, a városokban a titkossággal, a magyarság és az intelligencia szupremáciájának megóvása mellett. Tuba

elnök indítványára üdvözölték Tiszát és Lukácsot.

Bárczay Ferenc munkapárti képviselő ugyanis vasárnap Abaujszántón beszámolót mondott, a melyen a kerület ellenzéki polgárai is jelen voltak. Beszédében a *parlamentari rend visszaállítását sürgette* és a mandátumfosztó javaslat ellen nyilatkozott.

— Az immunitás védelme alá kell helyezni a képviselők mandátumát, — mondta Bárczay — és a királyi esküvel kell garantáltatni, hogy többé elnöki önkény elő ne fordulhasson.

Bárczay képviselő aztán Puky Alispán ismeretes sérelmével foglalkozott és kijelentette, hogy ő olyan kormányt nem támogat, amelyik ebben a kérdésben az abauj-tornamegyei főispán álláspontját tenné magáévá. Végül megígérte, hogy a munkapárti képviselők között a béke érdekében fog agitálni.

Bárczaynak ez az állásfoglalása a megyében nagy feltűnést keltett.

Vasárnap a munkapárti képviselők közül többen tartottak beszámolót. Antal Géza pápán az obstrukciót tette a parlamentben történekmért felelőssé. A béke érdekében nem zárkózik el a házszabályok revíziójától és az ellenzéknek a kisebbségre vonatkozó óhaj-tásait figyelembe kívánja venni, de úgy, hogy míg ez a házszabály elkészül, addig a lex Vadász érvényben maradjon. Szükségesnek látja, hogy a pártok a béke érdekében még presztizsük esetleges csorbitásával is közeledjenek egymáshoz.

Új pártalakulás? Megint emlegetik s megint nem lesz belőle semmi, mert nálunk semmi sem megy keresztül, amire szükség volna. A kormánypárt szeretne békülni, de a megtörténeket meg nem történte nem jelentheti ki, az ellenzék is jobban szeretné a békét, de nem tud mit csinálni a jövőre nézve visszavonhatatlannak kijelentett harci fenyegetésekkel. Így állnak egymással szembe 48 és 67 s mikor új pártalakulás készül, első sorban azt találgatják, vajjon milyen is lesz az új párt: 48-as vagy 67-es? Holott bármelyik lesz a kettő közül, már akkor eo ipso nem lesz új. Közben pedig az élet halad s nem évszámok, hanem világnézetek szerint osztja táborokba az embereket. Itt van már az új párt: a keresztény és hazafias világ felfogás pártja az egyik, a romboló, önző, lélekpusztító kufárok pártja a másik oldalon. Csak odafönn nem veszik észre ezt a valóban új pártalakulást s még nagy urak elméleti tételekről tanakodnak, nyilatkoznak, addig az új pártalakulást megcsinálja egészen más elvek szerint maga az élet.

— **A honvédséget nem veszik igénybe.** Egy fővárosi reggeli lap irt róla, hogy a honvédelmi miniszter oly irányu intézkedést tett, hogy a képviselőházi ülések alkalmával szükség esetén a honvédséget is igénybe fogják venni. Ezt a hirt a Bud. Tud. ma megcáfolja.

Városi munkát az iparosoknak.

Az építőiparosok munka nélkül

Már korábban rámutattunk, hogy a kétségbeejtő pénzügyi viszonyok folytán a nagyváradi építő iparosok mily válságos helyzetbe jutottak s most, mikor a legtöbb munkájuknak kellene lenni, pihen a szerszám, mert nincs munka. Ez évben éppen csak a tavaly megkezdett épületeket fejezik be s még szerencse, hogy a csendőrlaktanyát, a Páris-patak beboltozását és a tüzérlaktanya kibővítését építeti s a csatornázást és aszfaltozást készítteti Nagyvárad városa, mert ezek nélkül alig volna munkaalkalmuk a munkásoknak. Így is száz és száz munkás van dolog nélkül.

Az építkezés ilyen óriási mérvű szünetelése végzetesen sújtja az építkezési iparral kapcsolatos szakipart is.

Amikor az inség fenyeget, igyekeznek inség munkáról gondoskodni. Jóllehet, hogy inség még nem köszöntött be iparosaink közzé, de igen soknak az egszisztenciája van veszélyeztetve s ezeket az adófizetőket meg kell menteni a pusztulástól. Mert nem csak arról van szó, hogy szünetel a munka s kevesebb haszon jut az iparosoknak, hanem arról, hogy jönevű iparvállalatok mennek tönkre.

Nagyvárad városa nagyobb építkezések keresztülvitelét vette tervebe; mind szükséges közintézmény, amelynek létesítése már régen égető kérdés; de részben a város pénzügyi viszonyai, részben pedig a közigazgatás lassúsága akadályozták, hogy ezen közintézmények, legalább részben, már el nem készültek.

Itt az ideje, hogy a város a legintenzívebben igyekezzék munkába venni ezeket az alkotásokat s ez által segélyre sietni a nagyváradi helyi építő iparnak, hogy munkát, keresetet adjon addig is építő iparosainknak, amíg a magán építkezésben helyre áll a normális helyzet.

Fried Ferenc törvényhatósági tag indítványt nyújtott be ez irányban Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben kellő indokok alapján hívja fel a törvényhatóság figyelmét a mostani elszomorító állapotokra. Az indítvány a következő:

Tekintetes törvényhatósági Bizottság!

A mindinkább súlyosbodó gazdasági válság már eddig is kiszámíthatatlan károkat okozott s ha rövid idő alatt nem áll be javulás, Magyarország iparát és kereskedelmét végzetes katasztrófa fenyegeti. Főképen az építőipar teljes pangása az, a mi leginkább kihat az egész iparra és kereskedelemre és ami a helybeli iparosokat, kereskedőket és ipari munkásokat a legérezkenyebben sújtja.

A város vezetőségére ezek a szerencsétlen állapotok úgy vélem, azt a kötelességet róják, — hogy minden erejével segítségére siessen a válság által legerősebben megkárosított polgárainak. Ennek pedig szerény véleményem szerint az a leghatékonyabb módja, ha mindazokat a városi építkezéseket, melyeket a közel jövőbe tervebe

Ujdonság Nagyváradon! Régiségek!

Sternberg J. Bpest N.-Várad Szt. László-téri hidnál.

Legolcsóbb bevásárlási forrás, régiségek, műtárgyak, perzsa szőnyegek, csillárok, arany és briliáns ékszerek, nászajándékok, vadászfegyverek, revolverek, sport és optikai cikkek. Vesszek és cserélek. — Győződjön meg áralmról vétel kényszer nélkül. —

vett, — a lehető legrövidebb idő alatt a szakiparosság minél szélesebb rétegének bevonásával megvalósítja. Meg lehetne építeni a vásáresarnokot, a közbárányhidat, az iparpalotát, a munkáslakásokat, a népfürdőt, az új gyermekórházat, a szegényházat, a hajléktalanok menhelyét, a szükséglakásokat, és a tervbevett városi bérházakat. Egytől-egyig fontos és sürgősen megvalósításra váró építkezések, melyek az egész polgárság, a lakosok minden rétegének érdekét vannak hivatva szolgálni.

Azt hiszem, teljesen felesleges a tek. Törvényhatósági Bizottság előtt bővebben indokolnom, hogy a város kereskedelmének és iparának mily nagy segítségére lenne ha ezek a magyaranyu építkezések rövid idő alatt megvalósíthatnának.

Tiszteletteljesen indítványozom, hívja fel a tek. törvényhatósági bizottság a t. tanácsot, hogy a közeljövőre tervbevett városi építkezésre vonatkozólag tegyen a lehető legrövidebb idő alatt javaslatot oly irányban, — hogy ezek, tekintettel a súlyos gazdasági válságra, mielőbb megkezdhetők legyenek.

A nagyszalontai

katholikus népiskola felavatása.

Lányi püspök Nagyszalontán.

Lelkes és impozáns ünnepe volt vasárnap Nagyszalontán. A nagyszalontai római katolikus hitközség új elemi iskolát építtetett nem mint az Est írja (egy, hanem két tantermes) fényesen berendezte, hogy az a modern kor minden követelményeinek teljesen megfeleljen. Ennek a szép, új elemi iskolának felszentelési ünnepélyét tartotta vasárnap Nagyszalonta társadalma.

Emelte az ünnep fényét, hogy azon megjelent dr. Lányi József felszentelt püspök, aki maga szentelte fel az új iskolát, s akit a város közönsége meleg szeretettel és nagy ovációval fogadott.

Vasárnap reggel a 9 óras vonattal érkezett meg dr. Lányi József püspök Gyepes Imre szeminaryumi aligazgató és dr. Ferdényi Kálmán tanulmányi felügyelő kíséretében. A püspökkel együtt utazott az iskola megnyitására Kiss István királyi segédtanfelügyelő is.

Az állomáson ünnepélyes, diszes fogadtatás volt, amely után Lányi püspök kíséretével együtt a templomba ment, ahol szent misét mutatott be. Az ünnepélyes szent mise után szent beszédet mondott Lányi püspök. Szép szavakkal vázolta az iskola magasztos hivatását és a krisztusi nevelő szakértelmével fejtegette az igazi gyermeknevelés helyes alapelveit, amelyeknek bázisa a szeretet.

A nagyhatású szentbeszéd után a püspök a nagyszámban egybegyűlt hívek kíséretében harangok zugása mellett vonult az új iskolához. Az új elemi iskolát a szokásos egyházi szertartások mellett megáldotta és átadta rendeltetésének.

Délben fényes, 50 teritékű bankett volt dr. Lányi József tiszteletére az uri kaszinó nagytermében, amelyen sok szép felköszöntő hangzott el. Vitkovszky Flóris nagyszalon-

tai plébános mondotta az első pohárköszöntőt, gróf Széchényi Miklós megyés püspökre a felszentelést végző Lányi püspökre és Gyepes Imrere, volt koadjutorára üritette poharát, aki fáradságot nem ismerő lelkesedéssel vezette az iskola építését. A második pohárköszöntőt dr. Lányi József mondotta. Éltette a nemesszívű plébánost, akinek buzgó áldozatkészsége hozta létre az új iskolát. A bankett alatt a szalontai dalárda gyönyörű magyar dalokat adott elő.

A késő délutáni órákban bontott asztalt Nagyszalonta illusztris vedége, a kit egész idő alatt melegen ünnepelt a város közönsége. Dr. Lányi József az esti vonattal érkezett vissza Nagyváradra.

A jövő évi virilisek.

Az ideiglenes névjegyzéke közszemlén.

Nagyvárad város jövő évi legtöbb adót fizetőinek ideiglenes névjegyzékét már közzültük, úgy, amint azt a városi adóhivatal összeállította.

Ez a névsor azonban még sok változáson megy keresztül, amennyiben az egyes erre jogosult adózók adójának kétszeres számítása még nem lett a névsorban keresztül-vezetve.

Annyit már most meg lehet állapítani, hogy a virilis jog gyakorlásához szükséges adóösszeg nagyban emelkedik a jövő évre, mert előreláthatólag, a legutolsó helyre bekerülő virilisek adója 1900—2000 korona körül lesz s az ennél kevesebb adót fizetők csak kétszeres számításal jöhetnek be a törvényhatóság tagjai közé.

Az ideiglenes névjegyzék most kerül közszemlélre s ellene 8 nap alatt adandók be a felszólamlások s ugyanezen idő alatt kérhetik az arra jogosultak adójuk kétszeres számítását.

Az erre vonatkozólag kiadott hirdetmény a következő:

Az 1913. évre érvényes legtöbb állami adót fizetők névjegyzékének összeállítása, illetve kiigazítása céljából a városi adóhivatal által adónemenként összeállított kimutatást az 1886. évi XXI. t.-c. 26. §-a értelmében folyó évi szeptember hó 1-től szeptember hó 9-ig bezárólag terjedő 8 napi közszemlélre a polgármesteri hivatalban kitétetik.

Erről az érdekelteket oly felhívással értesitem, hogy a névjegyzék elleni felszólalásaikat a fentebbi határidő alatt szóval vagy írásban megtekinthetik.

Figyelmeztetem azokat, akik a fennebb hivatott törvény 26. §-ában foglalt kedvezményt (egyes adójuk kétszeres számításba vételét) igénybe venni óhajtják, hogy a 27. § értelmében az igazolóválasztmány ülése alatt folyó évi szeptember hó 11. napján délelőtt 10-től 12-ig az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban nyilatkozzanak és jogosultságukat igazolják, mert ellenkező esetben az adó kétszeres számításba vételének kedvezményétől esznek.

Nagyvárad, 1912. szeptember hó 1.

Bordé Ferenc,
polgármesterhelyettes.

SZINHÁZI JELENTÉS

a megnyiló szezon előtt.

Tegnap hordták szét a városban azokat a nagy piros és zöld színű plakátokat, amelyek Erdélyi Miklós szinigazgató közli a publikummal, hogy a küszöbön lévő szezon mikor nyitja meg, kikkel akarja végigjátszani és hogy milyen bérletei lesznek.

A szezon szeptember 15-én kezdődik. Nagyobb változások nincsenek sem az előadók, sem pedig a művezető személyzetben. A szezonnyitás előtt mindenki iránt nagy a bizodalom nem csak a direktorban, hanem a közönségben is. Az új embereket mindég szívesen fogadja a nagyvárad közönség s mi bizalommal nézünk működésük elé. Reméljük, hogy az új gárda be fogja váltani azokat az ígéreteket, amik a múlt szezon végén a színház körül és a szinügyi bizottságban elhangzott róluk.

Őszinte sajnálattal vesszük tudomásul az öreg Aranyosi végleges távozását a pénztárnoki állásból.

Benne igazán komoly derék munkását vesztette el a direktor. Mint értesültünk, Berettyóújfaluban fog letelepedni s csöndes visszavonultságban fogja élvezni csekélyke nyugdíját.

Az előadó személyzet névsora ez: Angyal Ilka, Etsy Emilia, Görög Olga, Horváth Mici, E. Kovács Mariska, Kovács Hanna, H. Körössy Juci, Lónyai Piroška, Polgár Mariska, T. Pogány Janka, Sebestyén Irma, Szentgyörgyi Mártha, Binder Károly, Halmay Lajos, Hunyady József, Medgyaszay Jenő, Kabos Gyula, Leövey Leó, Nádasi Oszkár, Ocskay Mihály, Szarvasi Soma, Sik Rszsó, Tóth Elek, Tompa Béla, Turányi Alajos, Vank István.

A kórus tagjai: Almássy Zsazsa, Berecz Mária, H. Czene Stefánia, Erdélyi Lili, Sz. Gajda Ilona, Hódi J., Jakab Biri, Lengyel Margit, P. Pintér Margit, Pál Etelka, V. Sándor Mariska, G. Szabó Mariska, Szabó Böske, K. Szabó Juliska, Takács Margit, Utasi Alfonza, Utasi Erzsébet, Vattay Ilona, Csernyánszky Lajos, Eröss Sándor, Fekete Árpád, Gajdzsinszki Pál, Hermann Tamás, Jászkürthy Ferenc, Pálffy Boldizsár, Polgár Gyula, Molnár Rezső, Szabó Dani, Szabó Samu, Szabadkai Miklós, Tarr Béla.

A művezetői

személyzet névsora.

Erdélyi Miklós igazgató, Tóth Elek, Leövey Leo és Sik Rezső rendezők. Titkár: Halmay Lajos. Karnagyok: Várady Aladár és az eltávozott Kovács Miksa helyett Kerner Jenő, gazda lett Szarvasi Soma és az öreg Aranyossy utóda a pénztáros székében Pintér Dezső.

Bérletek.

Az igazgató 210 esti előadásra Idénybérletet és 30 vasárnap esti előadásra Kisbérletet hirdet. Részletes feltételei a következők:

Nagy páholy 210 bérleti előadásra 2249 K 16 f., A B vagy C napokon 70, vagyis egyharmad bérletre 749 K 72. Földszinti és I. em. páholy 210 bérleti előadásra 1927 K 30 f., A B vagy C napokon 70, vagyis egyharmad bérletre 642 K 60 f. Zsölle 210 bér-

MEGNYILT az Első nagyvárad grafikai műintézet és fényképészet
Teleky-utca 35. szám.
Művészi kivitelben készít cinkografiai, autotypiai
kliséket és fényképeket a legjutányosabb árak mellett.

leti előadásra 385 K 56 f., A B vagy C napokon 70, vagyis egyharmad bérletre 128 K 52 f. Kórszék 210 bérleti előadásra 308 K 46 f., A B vagy C napokon 70, vagyis egyharmad bérletre 102 K 82 f. Támlásszék 210 bérleti előadásra 247 K 04 f., A B vagy C napokon 70, vagyis egyharmad bérletre 85 K 68 f. Erkelyszék I. sor 210 bérleti előadásra 154 K 26 f., A B vagy C napokon 70, vagyis egyharmad bérletre 51 K 42 f.

A 30 vasárnap esti kisbérlet árai: Nagy páholy 30 vasárnap esti bérleti előadásra 321 K. 30 f. Földszinti és I. em. páholy 30 vasárnap esti bérleti előadásra 274 K. 50 f. Zsölle 30 vasárnap esti bérleti előadásra 55 K. 08 f. Kórszék 30 vasárnap esti bérleti előadásra 44 K. 08 f. Támlásszék 30 vasárnap esti bérleti előadásra 36 K. 72 fill. Erkelyszék I. sor 30 vasárnap esti bérleti előadásra 27 K. 54 f. A bérletek ára a szünügyi bizottság jóváhagyásával, az Országos Magyar Színészegyesület Nyugdíjintézete javára 2 százalékkal emeltetett.

A bérleti összeg két részletben fizetendő: első fele a bérleti jegy átvételkor, második fele a 95-ik, illetve a 15-ik bérleti előadás napján. A már egyszer megkötött, illetve megkezdett bérlet lejártá előtt semmi szín alatt fel nem bontható. Bérletet lehet szeptember 9-én reggel 9 órától a színigazgató irodájában. A tavalyi bérletek szeptember 9, 10 és 11-én déli 12 óráig válthatják ki jegyeiket.

Igéret.

Végül az igazgató a következő komoly ígérettel fejezi be jelentését, amelynek beváltását, komolyan várjuk.

Az őszi, illetve a téli idényre előzetes játéktervet, eltérve az eddigi sablonos ígéretekől, ez alkalommal nem közlök. Igérem azonban, hogy tudásom, törekvésem oda irányul, miszerint a vezetésem alatt álló Szigligeti-színház műsor, kiállítás, precíz összevágó előadások, a sikeres újdonságok azonnali színrehozatala s önálló műsor tekintetében első helyet foglaljon el a vidéki színházak között. Igazgatóságom ideje alatt iparkodtam ezt Nagyvárad város t. közönsége előtt igazolni s jövőben ezen főtörekvésemet fokozottan megszilárdítani óhajtom.

Dr Ertsey Péter beszámolója.

A berettyóújfalui kerület képviselője, Ertsey Péter dr kerülete több községében beszámolót tart. Miskolczi Pál munkapárti pártelnök, Jezerniczky Dénes főszolgabíró és több munkapárti főember kíséretében utazza be kerületét. Vasárnap Furtán és Zsákán mondtatta el beszámolóját, melyet általános lelkesedéssel fogadtak választói. E hó 7-én Bihar-keresztes és Berekböszörmény kerülnek sorra, 14-én Pusztatold és Mezősas, 15-én pedig Csökmő és Darvas.

Justh Gyula nyilatkozata.

Justh Gyula ma egy újságíró előtt nyilatkozott. A beteg pártvezér nyilatkozatában örömmel konstatálta, hogy Budapesten tudják nélkülözni, mert az ellenzék egységes magatartása oly szilárd. Justh Gyula azt hangoztatta, hogy meg kell csinálni a demokratikus Magyarországot.

Nagyszabású vízmű a Körözs vizének felhasználásával.

Vizi turbinák. Villanyvilágítás lesz egy körözsölgyi kis községben.

A kultúra bámulatos előnyomulásában ismét befog egy hatalmas, nyugtalan őserőt a nagy gépek és az emberi kényelem szolgálatába. A körözsölgyi kultúra rohamos fejlődése magát a szilaj erejű Sebes-Körözt használja ki s nem sokára három hatalmas turbina fog belemerülni a csillogó vizgyűrűkbe, melyek eddig legfeljebb esőndes járásu malomkerekeket hajtottak.

A vállalat teljesen magánjellegű. Tulajdonképpen csak betetőzése egy virágzó mintagazdaságnak, melynek tulajdonosa Zathureczky István orsz. képviselő, cécei földesur.

A képviselő arra használta föl nyári pihenőjét, hogy megvalósította régi, nagyszabású tervét s uradalma határában felállítja az első turbinás malmot. Ugy mezőgazdasági, mint ipari szempontból egyaránt nagy jelentőséggel bír ez, mert a körözsmenti rozoga, lassu vizimalmok már régen képtelenek a nyers termény óriási mennyiségének megfelelő forgalmat teremteni. S a Körözs nagyszerű ereje kihasználatlanul rohan már évtizedek óta a korhadt malmok alatt. A cécei, izópallagai s kőaljai uradalmak terményeit előbb el kellett szállítani Nagyváradra, hogyha finomabb lisztet akartak előállítani.

Munkatársunknak alkalma volt magával a képviselővel beszélni a nagyszabású vízműről, mely egyszerre virágzó mezőgazdasági ipart teremtené a Körözs völgyében. Az egész vidék megérezné azt az intenzív munkát, amelyet egy ilyen jól megalapozott és kitűnően vezetett vízmű végezne.

De első sorban az én uradalmamnak van égetően szüksége rá — mondotta Zathureczky István. Bónitólóg hat az egész gazdaságra az a primitív munkaerő, ami két malomban áll rendelkezésre.

A malom a cécei uradalom határában lesz. A Körözsnek itt erős esése van, ami nagy előny. A turbinás malom a legmodernebb berendezésű lesz s feladata főleg a nagy munkaerő szolgáltatása s a finomabb anyag előállítása.

Az uradalom intézősége már meg is állapodott a céggel, mely a turbinákat szállítani fogja. Egy-egy turbina 15.000 koronába kerül s egyelőre csak egyet állítanak be. A vállalat mérnöke vasárnap kintjárt az uradalomban, átadta a kész és elfogadott terveket s költségvetést. Az új malom építése s a három turbina együtt majd százezer koronába kerül.

Egyben érintkezésbe léptek a nagyváradai kulturmérnökséggel, amelynek véleményére szintén szükség van. A kulturmérnökség fogja elkészíteni a partvédelmi terveket.

De rendkívül érdekes a terv második része, mely rövid időn belül szintén a megvalósítás stádiumában lesz. A turbinákra melyek egyenkint 120 lóerejű munkát fognak végezni, applikálnak dinamo-gépet s a viz erejével fejlesztett áramot fölvezetik a gazdaságba. Itt tudvalevőleg egy hatalmas szeszgyár is működik, melyet most már a villanyerő fog hajtani. Ezenkívül az összes kisebb gazdasági gépeket is beállítják a villanyüzembe; világításra, fűtésre az egész uradalomban a villanyt fogják használni, mely a tervek szerint sokkal olcsóbb és célszerűbb, mint a gáz. Sőt hír szerint Céce községben több házhoz is bevezetik a villanyvilágítást s a község előljárásiágának kebelében mozgalom indult meg az iránt, hogy a község utcáit rendes villanyvilágítással lássák el. Ez minden esetre igen helyes volna már csak a közbiztonság szempontjából s amellet a község az uradalom révén olcsón jutna hozzá olyan intézményhez, amelyet a városok is drága pénzzel fizetnek meg.

Akik zavarba hozzák a rendőrséget.

A vasárnapok rendes körülmények között nemcsak falun, hanem a városban is viharos lefolyásnak szoktak lenni a mulatóhelyek s a rendőrség környékén. A legutóbbi vasárnap zajos forgatagából erősen kiválik az alábbi eset, ami egy igen hatásos érv amellet, hogy szombat estétől hétfő reggelig igenis el kell rendelni a koresmák s lebujok bezárását. Nagy veszedelem és csábítás a korema a városi szegény munkásra nézve is, hát még a jó falusira, aki bejön a városba a pihenő napon. Igaz, hogy kevesebbet keresnének a koresmárosok, de kevesebb volna a véres vasárnap esetek száma is.

Mert ha nincs nyitva vasárnap a korema, akkor Balogh Dávid fugyivásárhelyi bíró nem marad bent dolgo végeztével Nagyváradon. De így ott ragadt valamelyik külvárosi koresmában, összebarátkozott városi emberekkel és hangos beszéd mellett megindult a pénzpoecsklás.

Balogh Dávid bíró oda haza tudja a vendéglátó tisztességet. A barátságos városi embert: Szilvássy Gábort meghívta egy-két liter borra s gondolta, hogy aztán majd csak elválnak esőndben, békességben.

De nem úgy történt ám. Már mikor elment az öt forintja, abba akarta hagyni a szórakozást.

A mulatós emberek dühe hirtelen előtötte Szilvássyt.

Nem szégyeled magad te gatyás!... Ennyi pénzzel jössz te be Váradra!... Ide nézz most én fizetek.

Dehogyan fizetett. Oda fordult Baloghoz:

De előbb váltsd fel ezt a tíz forintost.

Persze Balogh nem tudta fölvaltani. Ezen

Fehér és színes férfi ingek. Nyakkendő, gallér és kézelők. TURISTA INGEK. Összes férfi divat cikkek.

Fráter és Kosminsky
NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT 3.
Telefon 384. Telefon 384.

aztán annyira fölfortyant Szilvássy, hogy neki ment a veudéglátónak. Parázs verekedés támadt, amelyben mindketten igen súlyosan megsérültek.

De innen aztán zavaros az eset, mert nem tudja megállapítani a rendőrség, hogy ki volt az első támadó. Egyik a másikra tolja s mindkettő igen terhelő látlevéllel jött föl a rendőrségre.

Szilvássy azt mondja, hogy Balogh öt derékon kapta, a földhöz vágta és táncot járt rajta.

— Ez azonban még semmi. Elrabolta tőlem a pénztárcámat, amelyben 38 koronám volt s ezzel elmenekült. Utána mentem s egy hentes üzlet előtt utólrémtem. A nála lévő fokossal kétszer fejbe vágott. Ezt bizonyítja a látlevél is.

Balogh pedig látlevelében súlyos pofonok, szurások és rugások nyomait igazolja.

S még hozzá esupa véletlenségből egyszerre érkeztek panasztételre. Most aztán nem tudják, hogy ki ellen indítsák meg az eljárást. Tanuk egyáltalán nincsenek, úgy, hogy valószínűleg mindkettő ellen elrendelik a bünvádi eljárást. De hogy ez eredményre nem fog vezetni, az biztos.

A rikkancok megrendszabályozása.

A hivatalos lap tegnapi száma *Lukács László* aláírásával belügyminiszteri rendeletet közöl, mely az utcai kolportázst megnehezíti.

A rikkancok korhatárát a 18-ik életévhez köti a rendelet.

Ezentul csak személyes jelentkezés mellett kiállítandó igazolvány mellett kaphat engedélyt a rikkancs.

A sajtószabadságot érinti az az intézkedés, hogy hírlapok és folyóiratok minden egyes példányszámát az utcai árusítás megkezdése előtt a hatóságnak be kell mutatni.

A helyi hatóság eltilthatja olyan sajtótermék terjesztését, amely „izgat s a közrendet veszélyeztet, a szemérmert, a közérkölesiséget sérti, vagy a családi élet belső ügyeit sértő módon tárgyalja, vagy valamely hitfelekezettel ellentétben gyűlölet felkeltésére irányul.”

A helyi hatóság eltöltő rendelkezése ellen felebezésnek van helye az alispánhoz és a belügyminiszterhez, azonban ha a belügyminiszter azt tapasztalja, hogy az illető hírlap állandóan olyan tartalommal jelenik meg, amelyet a rendelet kifogásol, úgy az utcai árusítást az ország egész területén megtilthatja.

Az igazolvány csak arképes lehet.

Tilos az újságelárusítónak gyermekeket magukkal vinni, vagy karján csecsemőt tartani.

Hatályukat veszítik az utcai elárusításra vonatkozó eddigi összes rendeletek.

A rendelet ellen vétők minden esetben kétszáz koronáig terjedhető pénzbírsággal sújthatók. Ismétlés esetén 15 napi elzárás is

alkalmazható. A kihágások elbírálására a rendőrhatalóságok illetékesek. A rendelet azonnal hatályba lép és csak az újságárusító igazolványok beszerzésére vonatkozó rendelkezése lép október 15-én hatályba.

HALÁL A FOOTBALL PÁLYÁN.

Egy óvónó szerencsétlensége.

Érdekes eseményre készültek vasárnap délután *Bihardiószegen*. A nagyvárad *Török*-vés csapat rándult ki, hogy a diószegi határban bemutassa a tudását és megmérkőzzék a diószegi ifjú csapatával. A mérkőzés iránt az egész Diószeg melegen érdeklődött. Az állomás közelében lévő Szólóka mezőn má jóval a mérkőzés ideje előtt sűrű tömegben állottak fel az érdeklődők.

Az érdekesnek ígérkező játékokra kiment Diószegről *Kiss Irma* óvónó is *Véber Irén* tanítónő társaságában. A csapatok nyugodtan foglalták el helyeiket s a bíró épen sípjába fujt, mikor a közönség soraiból éles sikoly, majd fájdalmas kiáltás hallatszott:

— Istenem!

Az egész közönség a sikoly irányába tódult. Pár pillanat alatt felbomlott a rend s mindenki tudni akarta, mi történt. Majd hirtelen szájról-szájra járt a hír:

— Az óvónó rosszul lett! Hamar orvosért.

A mérkőzésről senki sem beszélt. Futottak a községbe orvosért. Dr. *Kájdó József* körorvos nagysokára érkezett ki a Szólóka mezőre és nyomban megvizsgálta *Kiss Irén*t. Az orvos azonban már nem segíthetett, az óvónó szívszélhűdés következtében meghalt. A közönség soraiban még nagyobb lett erre az izgalom. A hullát a pálya széléről elsősorban el kellett szállítani. Többen parasztszekerért akartak küldeni, hogy azon vigyék be lakására az óvónót. Ez ellen azonban tiltakoztak, mire a diószegi temetkezési intézetet értesítették a dologról.

Az intézet emberei gyalultatlan deszka koporsóval jöttek ki a szomorú football pályára. A halottat a koporsóba fektették és gyász-kocsin vitték be a községbe. A gyász-kocsi után az egész közönség bevonult. A szomorú menet Diószegen a parasztszeker között, akik egyáltalán nem tudtak a történetekről, nagy izgalmat keltett. Az óvónó tetemeit lakására szállították. A vizsgálat megállapította, hogy az óvónó szívbajos volt és ennek folyamánya volt a szívszélhűdés, mely halálát idézte elő.

Az elhunyt óvónó közeli rokona volt *Szemes Imre* tanfelügyelőnek és Nagyváradon is sokan ismerték.

A óvónó temetése ma lesz *Bihardiószegen*.

A szomorú eset után természetesen nem tartották meg a mérkőzést.

Katasztrófa Magyargyepes alatt.

Két halottja van a nyitott átjárónak

Vasárnap este borzalmas szerencsétlenség történt *Tasádfő* és *Magyargyepes* községek között a vasuti sineken. A szerencsétlenségnek két halottja van. A vizsgálat nagy körültekintéssel folyik annak megállapítása iránt, hogy kit terhel a felelősség. A szerencsétlenség a belényes—vaskóhi vasuti testnek azon a részén történt, ahol ritka a forgalom és így sorompó sincs.

Szombat éjjel 12 óra után indultak el *Miklórtésről Tipanucz Gábor*, *Tipanucz Szavéta* és *Kalló Katica*.

Mindhárman *Tipanucz Gábor* szekereken igyekeztek Nagyvárad felé, ahol hétfőn bevasárlásokat akartak eszközölni. Csendesesen ballagtak a zörgő parasztszekerbe fogott mokány lovak a borus éjszakában, míg *Tipanuczék* bóbiskolva ültek a széna ülésen, sőt nagyon valószínű, hogy az egész társaság a lovakra bízta magát. *Magyargyepes* és *Tasádfő* között a vasuti töltésen egy szekérut vezet keresztül.

Eddig nem lehet tudni, hogy mi történt az átjárónál. A tények és a kihallgatott *Kalló Katica* a szerencsétlenségről a következőket adják elő:

Abban a pillanatban, mikor a szekér a töltésre ért a sineken nagyot zökkentek a kerekek, amitől *Tipanuczék* felébredtek. A következő pillanatban rettenetes lökés érte a rozoga parasztszekeret. A belényes—vaskóhi vasut egyik vonata teljes sebességgel neki ment a sineken levő szekérnek. Rettenetes volt a pusztítás. A vonat a kocsit, lovakat és az utasokat valóságos összeroncsolta. Egyedül *Tipanucz Gábor* menekült meg a szekérről. *Tipanucz* még az összeütkezés előtt leugrott a szekérről és így tudta megmenteni életét.

Tipanucz Szavéta a vonat kerekei alá jutott. A kerekek valósággal összeapritották a leányt. Rettenetes volt az a munka, amit a súlyos vonat kerekek végeztek. A töltésen szerte lovak és emberi húscafatok hevertek véresen az összeroncsolt szekérrészekkel vegyest.

A sinek mellett összetört fejjel és karral eszméletlenül feküdt *Kalló Katica*, de a harmadik utasnak *Tipanucz Gábornak* hirtelen sem volt.

A szerencsétlenségről értesítették a váradvelencei állomás vezetését, honnan nyomban intézkedtek, hogy a legközelebb jövő vonattal hozzák be a sebesültet Nagyváradra. Hétfő reggel tényleg megérkezett a sebesült *Kalló Katica*, akit nyomban kórházba szállítottak. A kórházban *Dienes* detektiv a megérkezés után azonnal kihallgatta a sebesült asszonyt, *Kalló Katica* igen gyöngye vallomást tett. Ennek alapján egyáltalán nem lehet vizsgálatot tartani. *Kalló Katica* ugyanis azt mondta, hogy nem volt

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság” kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű **Tokaj hegyaljai boraimat** nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valóságosága). Naponta **Kovács István** jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

„Szabadság” kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsiállomás.

leeresztve a sorompó és e miatt történt a katasztrófa. Kalló ugylátszik nem volt kellőleg tájékozva a szerencsétlenség színhelye felől, mert ott sorompó egyáltalán nincs. Kalló egyebet nem is tudott mondani, mert pár óra múlva meghalt.

Az eddigi feltevések szerint a szerencsétlenségnek két okozója van. Első az, hogy sorompó nincs. A második pedig Tipanuc Gábor gondatlansága. Tipanucz ugyanis elaludhatott és így a lovak a vonat közelsége dacára is fölmentek a sinekre. Mikor már a sinekre léptek a lovak. Tipanucz akkor ébredhetett fel és a szerencsétlenség előzete egy pillanat alatt cselekvésre bírta. Szó nélkül leugrott a szekérről és elfutott. Valószínű, hogy így tettek volna a leánya és Kalló Katica is, azonban ők nem ébredtek fel.

Tipanucz a szerencsétlenség után elfutott, ami szintén gyanussá teszi az ő eljárását. Nagyváradról dr. Kérchy Péter vizsgálóbíró utazott ki a helyszínre és megindította a vizsgálatot.

Tipanucz Szavéta hullája jelenleg a magyaryepesi hullaházban van, ahol ma fogják felboncolni és aztán fogják eltemetni.

..HIREK

...

*** A nemzetközi eucharisztikus kongresszus** rendezőse eleinte úgy tervezte, hogy az ünnepélyes üléseket a Szt. István templomban tartják és ezzel minden tekintetben a bécsi dóm lett volna a kongresszus középpontja. Tekintettel azonban a nagyarányú jelentkezésekre, erről a tervről, melynek végrehajtása legfőleg 7000 ember beboesáttatását tette volna lehetővé, le kellett tennie és az ünnepélyes ülésekhez kell, a város legnagyobb helyiségét, a *Rotundát* választotta. Az ünnepélyes gyűlésekre rendelt ülőhelyek jegyeinek elkészítésénél az utolsó napokban bekövetkezett változás folytán természetü késedelem van. Mindamellett hárható, hogy azok megfelelő időre megérkeznek és a rendelőknek még pósta utján kézbesíthetők.

* Az irázi templom oltárképe.

A Kis-Sárréten, Bihar megye nyugati határán nemsokára katolikus templom harangjai fogják szent áldozatra összegyűjteni a keresztény híveket, évszázadok óta hallgató, újra megszólaló harangok. A templom *Bunyitay Vince* prelátskanonok áldozatkész-ségének lesz tanuja, kit a napokban nem csekély öröm ért. Nemrég érkezett meg ugyanis a rezidenciába a templom oltárképe, melyet *Széchényi Jenő* gróf, a püspök testvéröccse festett, óhajtván a maga részéről is hozzájárulni az építő kanonok szép alkotásához. A kép az olasz „santa conversazione“-k (szent társalkodás) modorában *Magyarország pátrónáját* a Boldogság asszonyt ábrázolja isteni gyermekével karján, fején a világ egyik legszebb, ha ugyan nem legszebb koronájával, a magyarral. Mintha az égből vagy égi trónjáról szállott volna alá az „angyaloknak nagyságos asszonya“, hogy néhány perccel szenteljen Fia két buzgó követőjének. Az egyik letérdel előtte, karján egy nyaláb rózsával: *Szent Erzsébet* asszony; a másik e mögött áll, hercegi koronát és liliumot tartva kezében, szerszetes-

női ruhában: *Boldog Margit* szüz. Az egek királynőjének tekintete szelid derűvel nyugszik a két szent nőn; a kised Jézus piciny karjait áldólag tárja ki feléjük. Vallásos bensőség, boldog derű árad e jelenetből; érezni, hogy szent lelkek, menyei békével telt szívek lelki, hallhatatlan társalkodása áramlik. Bizunk benne, hogy a vallásos lelkesedéssel, igaz szeretettel festett kép nem hiába fogja elfoglalni a diszhelyet Iráz templomában.

*** Ülések a városházán.** A korábbi években szeptemberre megélenkült a városháza; a hivatalok visszanyerték rendes élénkségüket s a közigazgatás a szokott kerékvágásba jutott. Ez évben azonban még szeptemberben is tart a délutáni hivatalos szünet s a tisztviselők egy része is még szabadságon van, tehát a közigazgatás is csak vegetál a városházán. A „munka-szezon“ lassan indul a székházban, de némi élénkség azért már tapasztalható. Holnap, szeptember 4-én, szerdán délután 5 órakor a közegészségügyi szakbizottság tart ülést. — Csütörtökön, szeptember 5-én délután a városi közigazgatási bizottság tartja rendes havi ülését. *Bordé Ferenc* főjegyző elnöklése alatt, amelyre tegnap érkezett meg a belügyminiszter felhatalmazása. — Pénteken, szeptember 6-án délelőtt 9 órakor s folytatólag délután, a csatorna építésére felügyelő bizottság ülésezik. Ez utóbbinak tárgyai: a szennyvizderítő medence telep földmunkálatának átvétele; — a Párispatak beboltozása folytán nyitandó új utca területének kisajátítására a telektulajdonosoktól beérkezett újabb ajánlatok elbírálása; — a Pecze árapasztó csatorna feletti épült 3 új hid átvétele.

*** Félreértés.** Pénteki 129. számunkban *Düledező* kapufal-cím alatt megírt kis hírből egy példára hivatkoztunk. Hogy t. i. „egy rongált állapotban lévő kőfal ráhullott négy munkásra“. Ezt sokan félreértették s ezért kijelentjük, hogy a fent jelzett szerencsétlenség nem a *Lukács György-utca* 32. sz. a házánál történt, mivel ott tulajdonképpen nincs is kőfal. A kapufal ferde állásának oka pedig az, hogy a járda készítésénél ferdén levágtak a kiálló kapufalból. Alapja szilárd s így nem életveszélyes.

* Új leánygimnázium a vidéken.

A budapesti leánygimnázium sokáig egyedül állott ebben a nemből az országban. Tavaly megnyílt a második a kolozsvári Marianumban a *Miaszsonyunk* zárdájában, most pedig a harmadik Sopronban. Érdekes, hogy a soproni leánygimnázium az *Orsolya-rendi* apácák vezetése alatt áll s ezzel is egy újabb tény szól a mellett, hogy a katolikus szerzetesi tanítás mindenkor s mindenben lépést tart a haladó kor követelményeivel.

*** Vadházasság.** Tegnap előállították *Murkucz* János telkesdi kovácsot, aki csak nemrégén pénzhamisításért volt elzárva. — Mialatt *Murkucz* kihallgatása tartott egy fiatal oláh asszony jelent meg a rendőrségen, *Nyéki Virág* és sirva panasolta, hogy vadházastársa *Murkucz* János, reggel miután összeropereltek, minden holmiját felpakolta s *Telkesdről* Nagyváradra hozta eladni. Midőn *Murkucz*ához az asszonyt bevezették, beismerte tettét, de a gyöngéd „feleség“ nem akarta *Murkucz*át feljelenteni, a kapitányságon szépen összebékültek és most már karöltve együttesen szállították haza *Telkesdre* csekély ingóságukat.

*** Letartóztatott tolvajok.** A rendőrség letartóztatta *Sulyok Mihály* 22 éves kőműves segéd és *Kepes Jenő* facér kereskedő segéd rovott multu egyéneket. A letartóztatott segédek azzal vannak gyanúsítva, hogy *Szabó András* gazdálkodótól a nagy-szalontai vasut állomásnál 28 koronát tartalmazó pénztárcáját ellopták. Ezt azonban mindketten tagadják. A rendőrség most a fegyväsárhelyi csendőrségnek fogja nevezeteket átadni, mert *Tapaszi Józsefné* ottani lakostól mult hó 13-án a micskei ország-uton két fiatal ember 86 koronáját elrabolta és *Tapasziné* által a tettesekre adott személy-leírás teljesen ráillik, *Sulyokra* és *Kepesre*. Egyébként a rendőrség megállapította, hogy *Hanslián Edénének* *Szent János-utca*n levő trafikjában is *Kepes* és társa kísérelt meg a napokban lopást. *Kepes* ugyan a rendőrségen csak azt ismerte be, hogy csupán azért volt a trafikban, hogy egy millenniumi koronát, melylyel előzőleg ott cigarettáért fizetett visszacserelessen, nem pedig lopási szándékkal. A rendőrség a nyomozást ez ügyre is kiterjeszti.

*** Apacspárhaj.** A *Freiberger*-féle korcsmában tegnap éjjel két veszedelmes hírű apacs véres viadalt vívott. Az egyik *Szimucz Demeter* revolverrel, *Dehelin Péter* pedig füttykössel támadt társára. A véres párbaj *Szimucz* teljes leverésével végződött. Társa négy helyen szakította be fejét. A mentők az izr. kórházba szállították. A rendőrség azonnal értesítette az ügyészséget. *Szimucz*ot kihallgatni nem lehet. *Dehelin* letartóztatott.

*** Öngyilkosság egy szalvétával** *Bozsányi Veron* 18 éves cselédleány gazdájának *Szent János-utca* 1. szám alatti lakásához tartozó faskamarában tegnap délben egy szalvétával felakasztotta magát az egyik gerendára. Mire levágták már halott volt. A hullát a rendőrség a hullaházba vitette. Az öngyilkos levelet nem hagyott hátra, tettének oka ismeretlen.

*** Görögdinnyét** kilogrammonként 10 fillérért. **Befőzni való sárgadinnyét** kilogrammonként 25 fillérért! **Befőzni vagy lekvárnak való szilvát** kilogrammonként 20 fillérért házakhoz szállít: **Székely Sándor** főszámvevő! Megrendelhető póstán, Csengeri utca 15. szám, vagy telefonon 212. sz.

*** Tanuljunk világnyelveket.** A *Rose* rendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta *Bémer tér 1. szám* alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, franc a, angol stb nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandíj személyenként és óránként 1 korona 50 fillér *Nappali* és esti tanfolyamok.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését általam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítása. M. kir. löporárda. Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **László József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x Intelligens jobb nők, kik varrásban már gyakorlottak, varrógép munkára, állandó alkalmazás mellett azonnal fölvetetnek. Kezdfizetés 90 koronától s feljebb. Személyesen jelentkezni *Moskovits* cipőgyár irodájában *Bihar megyei Takarékpénztár* épület, délelőtt 11 és 12 óra közt.

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

x **Kérek egy koronáért** finom Színházi vegyes cukorkát. Ugyan kérek hát elég lesz az. O igen, mondhatom, hogy Budapesten nem létezik az a rendszer, mint az itteni Aszódy Mihály cukorka és csokoládé specialista üzletében, hogy egy koronáért, ily szép csomagolású és finom vegyítékű bonbonokat adjanak; ha színházba mentek, ajánlom. Fő üzlet a Kossuth-utcán, fióktüzet Kert- és Szacsvai-utca sarok a «Cukorka Király». Rákóczi-uti cukorka-üzlet az Orsolya zárdában előkészületben, közvetlen a különlegességi tőzsde mellett szeptember havában megnyílik. Telefon számok: fő-üzlet 635. «Cukorka Király» 10-16. Színházi cukorka üzlete 610.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Kossuth utca** 6. számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

Iskolai és tornacipők

legkedvezőbben

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

Automobil garage és fémműtőde

Automobil gummik lerakata

Automobil javító műhely

Bér automobil

Automobil kellékek

Automobil gummi javító műhely

STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

Jogászok!

Ügyvédjelöltek!

!! Egész nyáron át működik !!

Dr. Kállay jogi személyné Budapest, IV. Kápolny-u. 5. Telefon 125-38. Köztudomásúlag legsikeresebb előkészítés minden jogi vizsgára.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

A képzőművészet megnyitása.

Solymossi Márton fővárosi műkereskedő képzőművészetét vasárnap délelőtt nyitotta meg Biharmegye székházának nagytermében. A képek elhelyezésén szombatheti este későig dolgoztak s még vasárnap reggelre is jutott a munkából, hogy a gazdag tárlatot mielőbb

bemutathassák Nagyvárad műértő közönségének.

Nem holmi kisebbeszerű tárlatról van szó, hanem több mint 250 drb. kiváló műalkotásról, amelyek a mai magyar festő generáció legjobb erőinek munkáit foglalja magában. Solymossi Márton nemcsak tapasztalt műérzékkel válogatta össze a magával hozott festményeket, hanem különös gondot fordított arra is, hogy Nagyvárad finom érzékű közönségének igényeit kielégítse.

A megnyitáson előkelő közönség volt jelen s gyönyörködve szemlélte a szebbnél-szebb képeket.

A kiállításban feltűnést keltenek különösen Nyilassy Sándornak szépen megfestett képei, továbbá Csók István igazán szép és nagy művészi erővel alkotott festményei. A terem nyugati jobb sarkában Tibor Ernő néhány újabb festése szintén emeli a tárlat gazdagságát. Tibor képei között helyi felvételeket is találunk, élénk színekkel vive a vászonra.

Ezekhez sorakoznak Gulácsy Lajosnak, Romek Arpádnak, Bosznai Istvánnak, Olgyai Ferencnek, Váryi Gézának, stb. hangulatos, csinos dolgai.

Igen értékes képekkel vannak képviselve Duditi, Rónai, Iványi, Ferenczy s még több jeles festők.

A tárlat igazi művészi nivón áll s megérdemli, hogy előkelő közönségünk meglátogassa s abban az élénk pártolásban részesítse, mint Solymossi Mártonnak tavaszi kiállítását.

A képzőművészet naponként reggel 9 órától nyitva van a közönség számára.

SPORT

Az NSE és DKASE újabb mérkőzése.

Eredmény 0:4.

Az NSE versenyének Janus arca van. Egyszer derűs és kedvező, máskor szomorú. Tegnap a változatosság elvéne fogva újabb szomorú versenynap volt a Sporttérén. Az NSE első csapata tegnap kapott ki másodizben még pedig alaposan a debreceni KASE-től, második csapatát pedig, mely eszenkán 8 emberrel állt ki, egy egészen új csapat, az NKASE verte meg, mely először játszott nyilvánosan.

Hogy lenne akkor, anyagi siker ott, ahol ekkora az erkölcsi deficit. Közönség mérsékelt számmal volt, melynek komoly része boszankodott a verseny slendriánosságán, míg a nacisták kárörömmel szemlélték az NSE fiaskóját.

Valóságos football paródia volt a második csapatok mérkőzése, komikus kavarodásaival.

A verseny első felében még megállotta valahogy a helyét a NSE, sikerült elhárítani a DKASE támadásait, sőt maga is produkált egy-pár lefutást, de játéka jóval gyengébb volt, mint máskor, ami a gyenge csapatösszeállítás következménye. Rónainak nem volt partnere, ő pedig nem bírhat 11 emberrel. Az első félidő 0:0-ra végződött. Jött azonban a NSE-re annyira kritikus második félidő. A DKASE, teljes erővel ismételte rohamát, melyek ereje hamarosan letörte a már kimerült NSE-t.

Egymás után lötték be a fűrge és szép összjátékú debreceniek a folyton ostromolt kapuba a goalokat, melyek száma 4-nél állapodik meg.

A szerencsétlen napot betetőzte, úgy hogy a versenyeket a legtehetősebb bíró, Schlézinger vezette a közönség, mint rugó, segédlete mellett.

Egyedüli mentő körülmény az NSE-re hogy Niessner és több jó játékos is távol volt s hogy a DKAS a DTE játékosaival erősödve elsőrangú csapatává fejlődött.

Az NSE-nek kár a pályához való jogát annyira forszírozni, ha nincs akció képes csapata.

Érvényesülni csak sikeres meccsekkel és jó csapattal lehet.

Minden gravamennél többet ér egy jó kapus és egy repülő csatár sor.

Egyéb eredmények:

VAC—Egyetértés: 1:0.

Nagyvárad SC—Kecskeméti AE: 3:0.

NAC. ifj.—NSC. ifj.: 0:0.

2500 m. hosszútáv uszóverseny a Püspökfürdőben.

Ma este mégint érdekes sportesemény színhelye lesz a Püspökfürdő uszodája. Sonnenfeld Andor (NAC) és Fehérvári Ferenc (VAC) tagjai fognak egymással kemény tusát vívni. Legutóbb a NAC uszóversenyének 100 m-es futamában találkozott a két uszó és ez a Sonnenfeld győzelmével végződött. Ezért akar most Fehérvári a néki sokkal megfelelőbb hosszútávon revans-ot venni. Mind a két uszó már trainingben többször megusztta a nem lekicsinyelendő 100 m. uszoda hosszát és az eközben elért kitünő és majdnem egyforma idejük biztosítja a verseny sikerét. A közönség körében óriási nagy az éreklődés, ami előreláthatólag szép sikert fog aratni a versenynek.

TÁVIRÁTOK

46 törvényhatóság bizalma.

Budapest, szept. 2.

(Saját tud.) A Bud. Tud. ma statisztikát közöl a törvényhatóságok politikai állásfoglalásáról. E szerint 65 törvényhatóság foglalkozott ezzel a kérdéssel. A törvényhatóságok közül 46 bizalmat szavazott, 4 elvetette az ily irányú indítványt 2 nem foglalkozott a kérdéssel és 8 bizalmatlanságot szavazott.

A béketárgyalások

holt ponton.

Berlin, szeptember 2.

A Vossische Zeitungnak jelentik Konstantinápolyból, hogy a béketárgyalás Olaszország hajthatatlansága miatt holt pontra jutott el, anélkül azonban, hogy végképen megszakították volna.

A nagyvezir betegsége.

Konstantinápoly, szeptember 2.

Mahmut Mukfár basa nagyvezir szunyogcsipés következtében megbetegedett. A basának erős láza van.

Elrabolt pénzeszekrény.

Nagybecskerek, szeptember 2.

Az egyik szállodába az éjjel ismeretlen tettesek behatoltak és a szálló vasból készült pénzesládáját elrabolták. A ládában 25.000 korona készpénz volt.

Sikkasztó román hadnagy.

Karánsebes, szept. 2.

(Saját tudósítónktól.) Colden Viktor román hadnagy nagyobb összeg elsikkasztása után megszökött. A karánsebesi csendőrség elfogta és elzárta. A hadnagy eddig ismeretlen módon baltát szerzett magának és azzal kiüttötte a fogház falát s a résen megszökött. Országszerte körorzik.

Öngyilkosság.

Budapest, szeptember 2.

Ma egynegyed 1 órakor Pető József munkás egy épület negyedik emeletéről leugrott. A munkás előbb bekötötte a szemét és balkezébe feszületet tartva követte el borzalmas cselekedetét. Azonnal meghalt.

Egy örült katona vérengzése.

Zágráb, szeptember 2.

Romanshornban tegnap este egy Schwarzer Hermann nevű katona nagy riadalmat okozott. A szerencsétlen ember hirtelen megörült és éjjel a kaszárnya ablakához ment, ahonnan az utcán járókra lövöldözött. A lövöldözés következtében három ember meghalt és négyen súlyosan megsérültek. A katona lövöldözése óriási riadalmat okozott a kaszárnyában is és negyven katona valószínűleg ostromot intézett Schwarzer ellen, aki kirohant a kaszárnyából és a sötétségben elmenekült. Az örült katona mintegy száz éles lövést tett. Még nem tudják, hogy honnan szerezte a töltéseket. Az örült az utcán tovább lövöldözött, úgy hogy a lakosság egész éjszaka rendkívül izgatott volt. Egy katonai készütség elindult fölkeresésére.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS**A rendőrök és a vincellér.**

„Fütyölök a rendőrségre.”

Szerző József, egyik nagyváradai szőlőbirtokos vincellérje volt az, aki a két rövid, de velős szót intézte tekintélyének tudatában Kovács István rendőrellenőrhez.

Az egész ügy, amely tegnap nyert befejezést a nagyváradai büntető bíróság előtt, egy kis köztisztasági eljárásból keletkezett. Kovács István rendőrellenőr a városi tiszti orvostól ntasítást kapott, hogy a szőlők tisztán kezelésére ügyeljen fel és ahol piszkos rongyokkal takarják le a puttonokat, ott kobozza el és indítsa meg az eljárást.

Szerző József azonban hevesen tiltakozott a rendőr eljárása ellen. Nem akarta igazolni magát. Erre azután Kovács István és Mados Sándor bekisérték a vincellért a rendőrségre. Eddig rendben van az ügy. Azonban Szerző feljelentést tett a két rendőr ellen hivatalos hatalommal való visszaélés ellen.

A törvényszéken tegnap tárgyalták az ügyet Petróczy törvényszéki bíró elnöklése alatt. A bíróság nem találta bűnösnek a két rendőrt és a hivatalos hatalommal való visszaélés vádját alól felmentette őket.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA.

T. előfizetőinknek, a kik tegnap oly tömegesen kerestek föl bennünket elismerő nyilatkozataikkal abból az alkalomból, hogy a Tiszántul ezentúl új alakban és megnövekedett terjedelemben jelenik meg, ez uton fejezzük ki köszönetünket. Nagyszabású és jelentős akció az, a melyet az új köntösbe öltöztött, megifjodott Tiszántullal megkezdettünk s hogy sikere teljes legyen, a nagyközönség hathatós támogatására, lelkes közreműködésére van szükségünk hozzá. Kérjük lapunk minden barátját, támogassa azt az akciót teljes erejével, terjessze lapunkat ismerősei körében, mert csak akkor tudjuk a közönség érdekeit imponáló erővel szolgálni, ha maga ez a közönség fölismerte a keresztény sajtó jelentőségét s annak megfelelően buzgókodik elterjesztésén. Ne feledjük, hogy keresztény sajtó nélkül nincs keresztény közvélemény, keresztény közvélemény nélkül pedig elorvadunk s mind jobban idegen érdekek rabszolgáivá süllyedünk.

B. N. Temesvár. Szép gondolat, de a kidolgozása nem üti meg a mértéket, Mincs benne semmi lendület.

KÖZGAZDASÁG**Gabona üzlet.**

Budapest.

Határidők zárata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.79
Októberi buza	— — —	11.48
Októberi rozs	— — —	9.70
Októberi zab	— — —	9.73
Aug. tengeri	— — —	9.11
Szept. tengeri	— — —	9.30
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.38

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	853.—
Osztrák hitelrészvény	—	649.—
Salgótarjáni köszén	—	801.—
Jelzálogbank	—	470.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	558:50
Közúti vasút	—	765:50
Osztrák államvasút részvény	—	721.—
Városi vasút	—	412.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT készíti**Kovács Zsigmond**

műasztalos

Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Asszonyok

lapkihordásra azonnal felvételnek a „Tiszántul” kiadóhivatalában Szilgyi Dezső-utca 5. sz.

Sarkady és Szánthó**TORONYÓRA GYÁRA**

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héten egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés. Arjegyék kívánatra. Saját ház.

Hajhullást,

zsiros és sötét haját.

e kellemetlen jelenségeket legbiztosabban megszüntethetjük, ha rendszeresen, legalább is hetenkint 1-2-szer megmoszuk a haját és fejbőrt

fekete fej**jegyü****ibolya-****sampunnal**

és főlváltva

fekete fej jegyü**Kátrány-sampunnal.**

A fej korpamentes lesz, a haj tömött és fényes, a ritka haj tömöttnek látszik!

Az a siker, a melyet a mindenütt ismert és kedvelt fekete fej jegyü kátrány-sampun napról-napra elér, abból is megállapítható, hogy egész sor kétes értékű utánzatot hoztak forgalomba, a mi miatt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellékelt védőjegyre. — Fekete fej jegyü kátrány-sampun anyhe, teljesen ártalmatlan készítmény, míg a vizsgálatok szerint az utánzatok gyakran ártalmas anyagokat tartalmaznak és így a haj racionális gondozása helyett kihullását idézik elő.

Sampun a fekete fejjel eredeti csomagolásban 30 filléért kapható minden gyógyszer-tárban, drogériában, illatszer- és szappanüzletben és fodrászoknál is. Ahol nincs meg az eredeti preparátum, vagy hamisítványt kínálnak helyette, ott forduljanak a főraktárhoz:

Faiszl Ferenc, Budapest, VI., Mozsár-utca 12.

a honnan közölni fogják a legközelebbi elárúsító címét vagy 2.40 K előzetes beküldése ellenében bérmentesen küldenek 3 csomagocskát. Utánvételei való kifizetés 35 fillérel több.

Hans Schwarzkopf, G. m. b. H. Berlin N. 37.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEUN KÁLMÁN** óráshoz, Teleki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villamos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuuante!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 2. szám.

Alapított 1895-ben.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetni utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgyközönség körében. Megrendelhető mérték szerint, **Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.**

Mezey János és Társa fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca

sarok, Schvare Farkas-féle házban.

Fő a kézi mosás!

A ki erre reflektál, hívja meg **MESZÁROS MÁRIA** gőzmosó és vegytisztító intézetét, házhoz elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válasz.

Telefon 67.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál

Rákóczi-ut

Telefon. 630.

Tátray Sándor

saját műlakatos műhelye, vízvezetékek szerelődje

NAGYVÁRAD

Körzs-utca 11. sz.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltetnek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Keresse föl Haás Simon

rövidáru férfi- és női divat-üzletét

Szent János-utca 46. gyógyszer-tár mellett,

hol hallatlan olcsó

árban lehet vásárolni.

A „Nagyvárad Torna Club“

Clubhelyisége

Kolozsvári-utca 50. szám alatt

a „Varga féle“ Magyar Király kávéházban.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Estéknél **Bebe Kálmán** teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Helyi és vidéki telefon-szám: 1076.

Európa legjobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szakértelemmel a legpontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és konyha-berendezéseket minden stílus kivételben a legbiztosabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a mai közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel **ROZSNYAY JÓZSEF**, műasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Csoda elárusítás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitúr, rumburger vászon, selem és csipke dolgokat.

Felárba árusítom.

Löwinger Márton

versenyárúháza Kert-u. 1. sz.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,

Kossuth Lajos-utca 18.

Az összes alkatrészek állandóan raktáron.

TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyszereleléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD,

Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Elvállalnak minden e

szakmába vágó munkákat, u. m.:

szobafestés

és

tapétázás.

WEINSTOCK

Testvérek

szobafestők és

tapétázók

NAGYVÁRAD,

Gilányi-u. 21.

Legtisztább kivitel

jutányos árak mellett.

Költségvetés díjtalan.

Meghívásra házhoz jövünk.

Alapított 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyörre berendezett gépjárató, vas és részöntő

NAGYVÁRAD,

Sánc-utca 22. sz.

Mayer Lajos

kárpitos és díszítő

GYÁR-U 1 SZÁM.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghívásra azonnal jövök. Állandóan készmunka kapható.

Az **AUGUSZTUSI** költözködésekkor a legcélszerűbb

HIRN M és FIA

villamosági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54. Telefon 10 54.

Györy Sándor

villanyörre berendezett

képes és köszörődje

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindentféle speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyiró gépet, zsillette és mindenféle más borotvák köszörülését pontosan eszközöl.

Moly irtó szerek

rovarpör, poloska

tinktúra, s többféle

háztartási cikkek

parket beeresztő

viassok kaphatók

VADÁSZ ALBERT

„A nyugalom” drogueriában

BÉMER-TÉR.

Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek

a legolcsóbban kaphatók

Lefkovits és Kácsér

Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat

áruházában.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek

seit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok.

Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és

szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata **Szalárdi-u. 9.** Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Reisinger József

mechanikai gép és fog-

verjavító műhelye

Sas palota Zöldfa passz,

a hol a legprecízebb

esztetika és gépman-

kák készülnek.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévvez forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a párállanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokróczozással hetenként 56 koronába kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirtda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.

alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é közönség becses figyelmét. Tankönyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Beccses pártfogást kér

özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC

üzletvezető.

Küzdjünk a drágaság ellen!

Vásároljunk a Teszler-féle posztó-kereskedésben, mert ott egy teljes öltönynek való valódi angol kelmét kapunk már 20 koronától kezdve. Ugyanott egy teljes finom hozzávaló 7 korona. Egyszer-smind gondoskodva van jó szabórol, melynek munkadíja öltönyönként 26 korona, tehát egy komplett öltöny kerül 53 koronába, amely a szabó üzletekben 100, legjobb esetben 90 koronáért kapható. Kérem a nagyrebcsült vevőközönséget, hogy ezen óriási megtakarítást ne mulassza el, ameddig a készlet tart.

Tisztelettel

Schwarcz Kálmán és Teszler Simon.

Az üzlethelyiség nov. 1-ére kiadó.

A berendezés eladó.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal ujjonnan berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben készítettnek.

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL“
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott :
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett a „Tiszántúl“-ban közöltetnek.

Alapítottott :
1894.

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizü uszoda.
Elsőrendü magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta
frissen csapolt elsőrendü kőbányai „Polgári sör“. A ven-
dégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja.
Mérsékelt áru kényelmes szo- **DANCS ISTVÁN**
bák. Minél számosabb látogatást kér: **bérlő.**

Legujabb! Ha hegedülni

ohajt megtanulni, rendelje meg
a tisztán kidolgozott, remek
hangu, domboru hegedüt, tok-
kal, 16 drb. felszereléssel és
mesés ajándékkal együtt

csak 12 koronáért

Wagner a „HANGSZER-KIRALY,”
országszerte elismert elsőrendü hangszerárúházában
Budapest, József-körut 15.
Fényképes árjegyzék ingyen. — ÓVÁS: Figyeljen jól a
pontos címre és házszámra.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz in-
tézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik
a legmagasabb árban megvétetnek.

Vadászterületek bérbeadása.

A nagyváradai lat. szert. püspökségi java-
dalomhoz tartozó következő birtokrészek a
vadászati jog 1912. október 1 től 1918. július
31-ig terjedő hat évre bérbeadatik:

1. a Gyires és részben Nagyürög község
határához tartozó Álcsi és Nácsa nevű 1615 kat.
holdnyi birtokon;
2. a Pocsaj község határához tartozó 1554
kat. hold pocsaji tagbirtok.
3. a Jákhodos községhez tartozó 524 kat.
hold Süvegd pusztán;
4. a Báránd és Nagyrábé község határához
tartozó, s külön kijelölendő 1742 kat. hold
birtokrészen;
5. A Sárréttudvari község határához tar-
tozó 708 kat. hold Lőrincz-major nevű és az
ugyannezen község határához tartozó 1400 kat.
holdnyi Páltelek nevű birtokrészek.

Akik a fent elősorolt birtokrészek vadá-
szati jogát elnyerni ohajtják, sziveskedjenek
ajánlatukat s bánatpénzül a megajánlandó évi
bérösszeg 10 százalékát f. évi szeptember 20 ig
a nagyváradai lat. szert. püspökség jószágkor-
mányosságához beküldeni, ahol a bérbeadási
feltételek is megtudhatók.

Nagyvárad, 1912. szeptember 1.

Gellért László s. k.
kir. tanácsos, jószágkormányzó.

Oltott mész

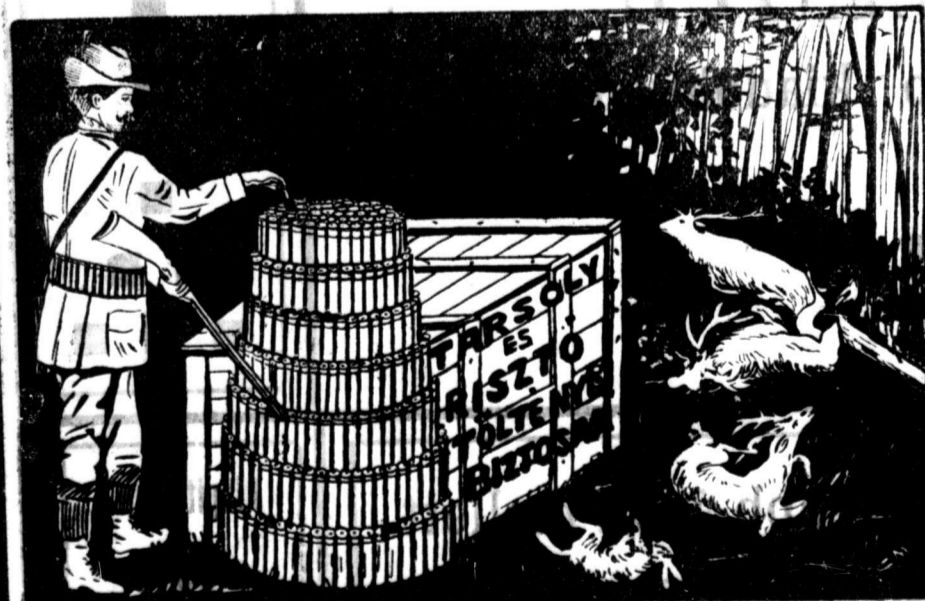
Bükkfa parkett, cementáru,
cserep, fedéllemez, gipsz, nád,
csa tornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad. Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Használt, de teljesen jókarban levő
22 darab ökörszekér
egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gaz-
dák Áru- és Hitelintézete Részvénytársá-
ság» **Nagypiac-tér, Andrényi ház.**

M. kir. lőpor-áruda

Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskerezkedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.